

Sygn. akt VI GC 11/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie Wydział VI Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Barbara Frankowska

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Zawilo

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2016 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: **Zakładu (...) R.J. K. Sp.j. w B.**

przeciwko: **T. P. (1)**

o **zapłatę**

- I. zasądza od pozwanej T. P. (1) na rzecz powoda Zakładu (...) R.J. K. Sp.j. w B. kwotę 149.921,78 zł (sto czterdzieści dziewięć tysięcy dziewięćset dwadzieścia jeden złotych 78/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 13 lutego 2015r. do dnia zapłaty,
- II. oddała powództwo co do odsetek w pozostałym zakresie,
- III. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 11.114 zł (jedenaście tysięcy sto czternaście złotych) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt VI GC 11/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 29 stycznia 2016r.

Powód Zakład (...) R.J. K. Sp.j. w B., pozewem z dnia 12 stycznia 2015r. (data stempla pocztowego k.29), wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych T. P. (1) i D. F. kwoty 149 921,78 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i kosztami procesu na podstawie art. 299 k.s.h. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że pozwani od 27 września 2013r. wchodzili w skład zarządu (...) Sp. z o.o. w R., przy czym T. P. (1) pełni tę funkcję do chwili obecnej, a D. F. wchodził w skład zarządu do 28 maja 2014r. Powód zaś sprzedał spółce (...) wyroby mięsne, za które spółka nie zapłaciła. Na tej podstawie powód uzyskał wobec spółki tytuł wykonawczy postaci nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w R.z dnia 24 września 2014r. sygn. akt VI GNc 367/14, którego egzekucja prowadzona przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w K., pod sygn. akt Km (...), okazała się bezskuteczna. Na kwotę objętą pozewem składa się należność główna wynikająca z w/w nakazu zapłaty w kwocie 137 480,46 zł, odsetki skapitalizowane do dnia 2 stycznia 2015r. w kwocie 5.239,32 zł, koszty procesu w kwocie 5.402 zł i koszty zastępstwa w egzekucji w kwocie 1800 zł, co w sumie daje kwotę 149 921,78 zł.

Każdy z pozwanych w odpowiedziach na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, przy czym w odniesieniu do pozwanego D. F. powód oświadczeniem złożonym do protokołu rozprawy w dniu 15 stycznia

2016r. cofnął powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia, a pozwany oświadczył, że nie wnosi o zasądzenie kosztów procesu. Uznając cofnięcie pozwu za dopuszczalne (art. 203 § 1 i 4 kpc) Sąd Okręgowy postanowieniem wydanym na rozprawie umorzył postępowanie wobec tego pozwanego (postanowienie k. 239).

Pozwana T. P. (1) żądając oddalenia powództwa zarzuciła, że mimo iż nadal figuruje w rejestrze KRS, jako członek zarządu (...) Sp. z o.o. to już od 16 czerwca 2014r. członkiem zarządu nie jest. W tym dniu odbyło się zgromadzenie wspólników tej spółki, na którym pozwana złożyła rezygnację z członkostwa w zarządzie. Z pozwu zaś nie wynika kiedy powstały zobowiązania spółki wobec powoda, co daje podstawę do przyjęcia że pozwana nie odpowiada za nie. Skoro niewypłacalność dłużnej spółki powstała we wrześniu 2014r., co potwierdza pismo komornika, to odpowiedzialność wobec powoda ponosi nowy prezes zarządu, a pozwanej nie wolno przypisać winy z tego tytułu, jako że nie była członkiem zarządu i nie mogła zgłosić wniosku o ogłoszenie upadłości. Ponadto pozwana zarzuciła, że nie była informowana o stanie majątkowym spółki w pierwszym półroczu 2014r., mimo żądania, a obsługę księgową spółki prowadził podmiot zewnętrzny – Biuro (...), które odmawiało sporządzania informacji i sprawozdań, tłumacząc się brakiem danych, co także świadczy o braku winy pozwanej w niezgłoszeniu wniosku o ogłoszenie upadłości.

Pozwana zarzuciła także zawyżenie kwoty dochodzonej pozwem, na którą składają się m.in. odsetki wyliczone od dnia wniesienia pozwu jak i koszty procesu oraz egzekucji nakazu zapłaty, bo nakaz zapłaty został wydany w czasie, kiedy pozwana nie była już członkiem zarządu. Z tego względu zobowiązanie spółki wobec powoda w zakresie kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego nie mieści się w zakresie odpowiedzialności pozwanej.

Kolejnym zarzutem pozwanej jest nieistnienie przesłanki materialnoprawnej poszukiwania jej odpowiedzialności, czyli bezskuteczność egzekucji wobec spółki. W sprawie nie wiadomo przeciwko jakim składnikom majątkowym spółki powód skierował egzekucję, nie wykazał, że uczynił wszystko, co powinien był zrobić, np. czy zlecił poszukiwanie majątku albo żądał jego wyjawienia. Egzekucja niewątpliwie nie była skierowana w stosunku do istotnego składnika majątku w postaci wierzytelności w stosunku do (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej z tytułu usług marketingowych. Wyliczona z tego tytułu należność przez (...) Sp. z o.o. do wniosku o ogłoszenie upadłości opiewa na kwotę 63 990,48 zł, a zdaniem pozwanej powinna być wyższa i wynosić około 158 000 zł. Wierzyciel, chociaż jest w upadłości dysponuje dużym majątkiem nieruchomości, w związku z czym nie można przekreślić z góry zdolności zaspokojenia się powoda z tej wierzytelności poprzez jej zajęcie i udział w podziale masy upadłości. Oznacza to, że powództwo w sprawie jest co najmniej przedwczesne.

Pozwana, wskazując także na charakter odszkodowawczy jej odpowiedzialności jako członka zarządu, zarzuciła przyczynienie się powoda do powstania szkody i konieczność zastosowania instytucji art. 362 k.c. w tym stanie faktycznym. Przyczynienie się powoda do powstania szkody polegało na zaniechaniu wobec dłużnika wcześniejszego domagania się zapłaty w drodze postępowania sądowego, niż dopiero 17 września 2014r., a także nierozważne kontynuowanie sprzedaży towarów mimo braku zapłaty za wcześniejsze dostawy. Reasumując pozwana zarzuciła, że jej ewentualna odpowiedzialność jest ograniczona tylko do okresu w jakim pełniła funkcję członka zarządu i powinna ulec dalszemu zmniejszeniu co najmniej o 50 % na podstawie art. 362 k.c. Pozwana wniosła także o wezwanie do udziału w sprawie kolejnego członka zarządu (...) S., lecz wniosek ten cofnęła w piśmie z dnia 6 marca 2015r. (k. 99).

Powód w odpowiedzi na powyższe podtrzymał żądanie pozwu w całości wskazując, że niezaspokojone zobowiązania spółki (...) pochodzą z okresu od 30 kwietnia 2014r. do 9 czerwca 2014r., tj. w czasie kiedy pozwana niewątpliwie była członkiem zarządu. Wskazał także na fakt, że wpis w rejestrze KRS rodzi wątpliwości, co do zarzutu o niepełnieniu przez nią funkcji członka zarządu. Powód wskazał także, że przesłanki do ogłoszenia upadłości spółki (...) zaistniały już w czerwcu 2014r., kiedy spółka zaprzestała spłacać wierzytelności. Postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko spółce świadczy, że było ono skierowane przeciwko wszystkim możliwym składnikom majątkowym, o wierzytelnościach wskazanych przez pozwaną powód nie wiedział, a z uwagi na fakt prowadzenia upadłości dłużnika nie mógł dochodzić swoich roszczeń i zaspokajać się z tej wierzytelności. Zaprzeczył także, aby wartość przedmiotu sporu była zawyżona oraz, aby przyczynił się powstania szkody. Wyjaśnił, że z dłużną spółką współpracował zaledwie ponad miesiąc i wiele faktur wystawianych było w tym samym dniu. Pomiedzy upływem terminu płatności wynikającego z pierwszej faktury, a ostatnią zawartą między stronami transakcją wpłynęło zaledwie około 3 tygodnie.

W tym okresie dłużna spółka zapewniała, że wszystkie należności ureguluje, a gdy to nie nastąpiło natychmiast zerwał współpracę. Ponadto wg powoda art. 362 k.c. nie ma w tym stanie faktycznym zastosowania.

W toku procesu obie strony podtrzymały swoje stanowiska, przy czym pozwana w piśmie datowanym na 6 marca 2015r. (k. 99) zarzuciła, że członek zarządu odpowiada za zobowiązania powstałe w trakcie sprawowania mandatu i do tego wymagalne. Przed dniem wymagalności dłużnik nie może być przymuszony do spełnienia świadczenia. Zatem pozwana ewentualnie ponosi odpowiedzialność tylko do długów wskazanych w poz. od 1 – 45 wykazu, czyli do łącznej kwoty 126.8754,95 zł, tj. do 16 czerwca 2014r. Odsetki za opóźnienie w zapłacie mogą się więc należeć co najwyżej do kwoty 822,18 zł - wg wyliczenia zawartego w tym piśmie (k. 99/b). Nie mogą pozwanej obciążać odsetki od skapitalizowanych odsetek, które przysługują tylko od wytoczenia powództwa o odsetki, a to miało miejsce, kiedy pozwana już nie była członkiem zarządu i nie mogła zaskarżyć orzeczenia.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Powód Zakład (...) R.J. K. Sp.j. w B. okresie od dnia 30 kwietnia 2014r. do 9 czerwca 2014r. sprzedawał podmiotowi (...) S. Sp. z o. o w R. towary, za które wystawił faktury szczegółowo wymienione w ostatecznym wezwaniu do zapłaty z dnia 12 września 2014 r. (k. 80), z terminami płatności przypadającymi od 14 maja 2014r. do 23 czerwca 2014r. Wg stanu na dzień wystawienia tego wezwania do zapłaty zadłużenie (...) S. wobec powoda wynosiło 132 518,90 zł oraz z tytułu skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w zapłacie było w wysokości 4.961,56 zł, co w sumie w dawało kwotę 137 480,46 zł. W dniu 17 września 2014r. powód wniósł pozew przeciwko (...) Sp. z o.o., w efekcie czego uzyskał tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty z dnia 24 września 2014r. sygn. akt VI GNc 367/14 na kwotę 137 480,46 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu i kosztami postępowania kwotach: 1.719 zł (opłata sądowa) oraz 3.617 zł (koszty zastępstwa procesowego), a także kosztami klauzuli na kwotę 66 zł – k. 7. Na podstawie w/w tytułu wykonawczego powód wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi (...) Sp. z o.o., prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w K. pod sygnaturą akt KM (...) (wniosek k. 91). Komornik pismem z dnia 2 stycznia 2015r. (k. 6) powiadomił powoda, że postępowanie egzekucyjne jest całkowicie bezskuteczne. W postępowaniu tym komornik ustalił, że dłużnikowi (Spółce (...)) nie przysługuje wierzytelność z tytułu podatku dochodowego i innych podatków, nie figuruje on w Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców, poszukiwanie rachunków bankowych i zajęcia bankowe okazało się bezskuteczne, a dłużnik co najmniej od września 2014r. nie prowadzi działalności gospodarczej. Ponadto przeciwko dłużnikowi toczą się inne egzekucje. Oznacza to, że zachodzą warunki do umorzenia postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 kpc. Postępowanie egzekucyjne zostało umorzone postanowieniem z dnia 12 stycznia 2015r. wobec bezskuteczności egzekucji (k. 146). W postanowieniu tym komornik ustalił koszty egzekucyjne na kwotę 35,48 zł oraz przyznał wierzycielowi koszty zastępstwa prawnego w tym postępowaniu wysokości 1800 zł, którymi w całości obciążył dłużnika.

W dniu 27 września 2013r. wpisano do rejestru (...) Spółkę z o.o. (...) S. z zarządem w osobach T. P. (1) – prezes zarządu i D. F. – wiceprezesa zarządu ((...), poz. 241276 k. 23). W dacie 28 maja 2014r. m.in. wpisano do w/w rejestru KRS T. P. (1), jako współnika oraz wykreślono ze składu zarządu D. F. ((...), poz.104570 k. 22).

W dniu 16 czerwca (...). odbyło się Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki z o.o. (...) podczas, którego T. P. (1) złożyła oświadczenie, że rezygnuje z funkcji prezesa zarządu i członkostwa w zarządzie oraz przedstawiła projekt w przedmiocie powołania nowego prezesa zarządu, (...) podjęło uchwałę nr 9/2014 w tym przedmiocie (pkt 9 i 10 protokołu k. 64/b, rezygnacja k. 66, uchwał nr 9/2014 k. 67). Ponadto wspólnicy (czyli również T. P.) oświadczyli, że korzystali z prawa indywidualnej kontroli i aktualna sytuacja finansowa i prawna spółki jest im znana, nie wnoszą zastrzeżeń co do działalności zarządu za okres od 1.01. do 16.06.2014r. i zwalniają dotychczas zarząd z obowiązku złożenia wyjaśnień w toku przygotowywania sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego itd. i w tym zakresie podjęło uchwałę nr 10/2014 (pkt 11 protokołu k. 65).

Spółki (...) Sp. z o.o., (...) SA i (...) S. były ze sobą powiązane osobowo. (...) S. powstały z wydzielenia ze Spółki (...), w ten sposób, że przez ogłoszeniem upadłości Zakładów (...) (spółka ta zmieniła nazwę na H.) wszystkie sklepy przeszły na (...) S., w związku z czym sklepy były w całości uzależnione od H. w czasie od 1.03.2013r. do 15.01.2014r. (...) S.

były połączone umową marketingową z H., która zalegała z regulowaniem należności z tego tytułu. Należności te były między tymi spółkami kompensowane (zeznania pozwanej T. P. i świadka A. C. na rozprawie w dniu 16.10.2015r.).

(...) S. weszły w skład (...) SA, która to spółka została wpisana do KRS jako współnik (...) S. w dniu 28.05.2014r. ((...) k. 22, zeznania pozwanej T. P.). Od maja 2014r. Spółka (...) zmieniła sposób zarządzania sklepami (...). Te zmiany spowodowały perturbacje przekładające się na brak płynności finansowej w regulowaniu zaległości. Z takim sposobem zarządzania nie mogła zgodzić się pozwana, która już od 3 czerwca sygnalizowała rezygnację z członkostwa w zarządzie. Wspólnicy (...) S. zobowiązali zarząd do zawarcia umowy na usługi księgowe z B.. Obsługą tą zajmowała się A. C. (2) od końca grudnia 2013r., początkowo na polecenie Zakładów (...), a później (...) SA (zeznania świadka A. C., pozwanej T. P.).

Ze sprawozdania finansowego (...) Sp. z o.o. za okres 1.10 – 31.12.2013r., sporządzonego w dniu 9 maja 2014r. wynika, że Spółka ta odnotowała zysk w kwocie 23.773,47 zł (bilans k. 213). Z treści sprawozdania wynika ponadto, że (...) S. miały zadłużenie do ZUS odnośnie którego zamierzały złożyć wniosek o układ ratalny (pkt 9 sprawozdania k. 211/b).

(...) Sp. z o.o. (poprzednia nazwa Zakłady (...)) złożyła wniosek o ogłoszenie swojej upadłości. Upadłość likwidacyjna tej Spółki została ogłoszona postanowieniem Sądu Rejonowego w R.z dnia 19 maja 2014r. sygn. akt V GU 27/14 (wyszukiwarka KRS (...)). We wniosku o ogłoszenie upadłości (...) Sp. z o.o. wskazała (...) Sp. z o.o. jako wierzyciela z wierzytelnością w kwocie 63.990,48 zł (załącznik nr 5a do wniosku o ogłoszenie upadłości k. 236). Spółka (...) nie zgłosiła wierzytelności w tym postępowaniu (zeznania świadka A. C., pisma Sądu Rejonowego w R. z dnia 23.10.2015r. (k. 200) i 30.102.105r. (k. 224).

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o w/w dowody z dokumentów, zeznania świadka A. C. oraz zeznania pozwanej T. P..

Dowodom z dokumentów Sad Okręgowy dał wiarę w całości jako nie kwestionowanym co do prawdziwości i treści. W ocenie Sądu można było uwzględnić złożoną przez pozwaną kserokopię sprawozdania finansowego (...) S. za ostatni kwartał 2013r., bo w swej treści nie odbiega od wersji wstępnej podpisanej tylko przez księgową A. C., która została złożona w odpisie poświadczonym za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika pozwanej. Zeznania A. C. (2) w zakresie jaki posłużył do ustaleń faktycznych nie budziły wątpliwości i obdarzone zostały wiarą. Co do wyniku finansowego świadek ostatecznie zeznała, że nie pamięta czy Spółka (...) poniosła stratę. Sąd więc dokonał ustaleń w tym zakresie w oparciu o dokumenty.

Odnośnie zeznań pozwanej T. P. (1) Sąd zasadniczo dał im wiarę. Za nieistotne dla rozstrzygnięcia uznał te zeznania w części dotyczącej braku dostępu do pełnej dokumentacji księgowej Spółki oraz wątpliwości co polityki kreatywnej księgowości forsowanej przez drugiego współnika.

Sąd pominął wnioskowany przez pozwaną dowód z opinii biegłego na okoliczność istnienia i wysokości wierzytelności przysługującej Spółce (...) wobec (...) Sp. z o. o., jako zbędny dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Podstawą prawną powództwa jest art. 299 § 1 ksh zgodnie, z którym jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania.

Przewidziana w w/w przepisie odpowiedzialność członków zarządu spółki jest konsekwencją znaczącej pozycji zarządu w strukturze organizacyjnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Odpowiedzialność ta charakteryzuje się tym, że dotyczy ona zobowiązań spółki względem wierzycieli. Charakter tej odpowiedzialności jest sporny w doktrynie i orzecznictwie (czy ma charakter odszkodowawczy, czy gwarancyjny). Powstaje ona z mocy prawa, a przepis art. 299 k.s.h. stwarza samodzielną, samoistną podstawę odpowiedzialności prywatnoprawnej członków zarządu za zobowiązania spółki, niezależnie od samego ich charakteru. Jest to bez wątpienia odpowiedzialność subsydiarna, gdyż uzupełnia ona odpowiedzialność spółki za jej zobowiązania, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże

się bezskuteczna. Dopiero wówczas wierzyciele spółki mogą się zaspokoić z majątku członków zarządu, którzy to ponoszą odpowiedzialność osobistą za całość zobowiązań spółki całym swoim majątkiem. Odpowiedzialność z art. 299 ksh jest odpowiedzialnością osobistą i nieograniczoną w tym sensie, że wierzyciele mogą dochodzić odpowiedzialności z całego majątku osobistego członka zarządu. W orzecznictwie dominuje stanowisko przyjmujące odpowiedzialność odszkodowawczą członków zarządu. Szkoda jest jednak utożsamiana nie z uszczerbkiem w majątku wierzyciela, lecz z obniżeniem potencjału majątkowego samej spółki. Członek zarządu odpowiada tylko wówczas, gdy na skutek jego zawinionego działania doszło do obniżenia potencjału majątkowego spółki i w zakresie różnicy między aktualnym stanem majątku spółki a stanem hipotetycznym, który istniałby gdyby wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony we właściwym czasie (System Prawa Handlowego pod red. S. Włodyki Prawo Spółek Handlowych t.2 C.H. Beck 2012, Legalis). Orzecznictwo wskazuje, że odpowiedzialność ta ma charakter odszkodowawczy ponieważ jej celem jest naprawienie szkody wyrządzonej wierzycielowi poprzez niemożność wyegzekwowania wierzytelności z majątku spółki – obniżenie potencjału majątkowego spółki (tak m.in. orz. SN z 28.11.2003r., IV CK 226/02, niepubl.; orz. SN z dnia 22.06.2005r., III CK 678/04, niepubl.; wyrok SN z dnia 14.06.2005r., V CK 719/04, Lex nr 405563). Taki charakter odpowiedzialności członka zarządu przyjmuje Sąd Okręgowy.

Odpowiedzialność z art. 299 ksh obejmuje wszystkich członków zarządu, którzy pełnili tę funkcję w chwili powstania zobowiązania, a także członków, którzy są zarazem współnikami spółki (por. wyrok SN z dnia 14.02.2003r., IV CKN 1779/00, OSNC 2004/5/76). Podkreślić należy, że odpowiedzialność przewidziana w art. 299 k.s.h. spoczywa na członku zarządu, którzy pełnili z tę funkcję w czasie, kiedy wierzytelność istniała, a jednocześnie w czasie, w którym powstał obowiązek zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości (wyrok SN z dnia 29.09.2003r. V CKN 198/02). Uzasadnia ją już powstanie lub istnienie wierzytelności (jej podstawy) w okresie pełnienia funkcji, niezależnie od terminu jej wymagalności (wyrok SN z 2.02.2007r. IV CSK 370/06 i z dnia 25.02.2010r. V CSK 248/09).

W przedmiotowej sprawie pozwana była w chwili powstania zobowiązań zarówno współnikiem (mniejszościowym) jak i członkiem zarządu (...) Sp. z o.o., co potwierdza wezwanie do zapłaty z dnia 12.09.2014r. (k. 80). Część wierzytelności, a to wymienione w pkt od 46 do 54 stały się wymagalne już po ustąpieniu pozwanej z zarządu Spółki, bo w dacie 23 czerwca 2014r. Fakt ten jednak, z uwagi na powyższe stanowisko, nie ma istotnego znaczenia w sprawie. W orzecznictwie przyjmuje się również, że odpowiedzialność członków zarządu na podstawie art. 299 k.s.h. obejmuje zasądzone w tytule wykonawczym, wydanym przeciwko spółce, koszty procesu, koszty postępowanie egzekucyjnego umorzonego z powodu bezskuteczności egzekucji i odsetki ustawowe od należności głównej (uchwała SN z 7.12.2006r. III CZP 118/06). Za rozszerzeniem odpowiedzialności członków zarządu o odsetki i koszty związane z uzyskaniem tytułu wykonawczego wobec spółki oraz koszty egzekucji przemawia to, że:

- odsetki mają charakter uboczny wobec należności głównej, są ściśle związane z istniejącym wcześniej długiem;
- warunkiem odpowiedzialności członka zarządu jest uzyskanie tytułu wykonawczego wobec spółki i bezskuteczność jego egzekucji. Poniesienie kosztów związanych z uzyskaniem tytułu wykonawczego oraz wdrożenie egzekucji stanowi koszty niezbędne, aby mogła zmaterializować się odpowiedzialność członka zarządu w trybie art. 299 k.s.h.

Za powyższym stanowiskiem przemawia także wykładnia funkcjonalna, wzmacniająca funkcję ochronną praw wierzycieli, która w pełni urzeczywistnia się dopiero wtedy, gdy roszczeniem z tego przepisu objęte są nie tylko należności główne ale także odsetki i koszty procesu oraz egzekucji.

Przesłanką odpowiedzialności z art. 299 ksh jest bezskuteczność egzekucji przeciwko spółce. Należy w tym miejscu podkreślić, że wierzyciel wytaczający powództwo nie musi udowadniać poniesienia jakiegokolwiek szkody. Najczęściej chodzi o sytuację niezaspokojenia roszczeń w postępowaniu egzekucyjnym. Egzekucja okaże się bezskuteczna przede wszystkim wówczas, jeżeli nie uzyskano zaspokojenia z jakiegokolwiek składnika majątku spółki, a nie całej masy majątku. Bezskuteczność egzekucji może być wykazana za pomocą różnych środków dowodowych (tak wyrok SN z dnia 26.08.2009r., I CSK 34/09, OSNC-ZD 2010/2/57). Powód przedłożył w sprawie odpis postanowienia Komornika Sądowego z dnia 12 stycznia 2015r. o umorzeniu postępowania egzekucyjnego prowadzonego pod sygn. KM 2396/14 przeciwko (...) Sp. z o.o. wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. Nie sposób zgodzić się z

pozwana, że powód nie wdrażając postępowania egzekucyjnego z wierzytelności Spółki wobec (...) Sp. z o.o. nie wykazał tej przesłanki odpowiedzialności pozwanej. W pierwszej kolejności wskazać należy, że sama Spółka (...) żadnej wierzytelności wobec H. nie dochodziła w postępowaniu upadłościowym, bo w sprawie nie budzi wątpliwości, że nie zgłaszając wierzytelności nie uzyskała wpisu na listę, nie ma więc możliwości zaspokojenia w postępowaniu upadłościowym. Tym bardziej powód nie miał żadnych możliwości zaspokojenia roszczeń z tej wierzytelności, nawet gdyby rzeczywiście istniała i powód o niej wiedział. Spółka (...) jest w upadłości od 19 maja 2014r., a więc w czasie kiedy (...) S. zaciągały dopiero zobowiązania wobec powoda (9.04. – 9.06.2014r.). Ponadto po ogłoszeniu upadłości niedopuszczalne jest wszczęcie egzekucji świadczeń pieniężnych z masy upadłości (art. 146 ust.4 pr. upadł. i napr.).

Wskazując na powyższe Sąd Okręgowy uznał, że powód wykazał przesłanki odpowiedzialności pozwanej za zobowiązania Spółki (...) w pełnym zakresie wskazanym w pozwie. Pozwana zaś złożonymi w sprawie zarzutami nie wykazała żadnej z przesłanej zwalniającej jej z odpowiedzialności. Członek zarządu może zwolnić się z odpowiedzialności wobec wierzyciela spółki jeżeli wykaże przesłanki egzoneracyjne wymienione w art 299 § 2 ksh, czyli że:

- we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo
- niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nie nastąpiło z winy członka zarządu, albo
- pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody.

Ciężar dowodu ich wykazania obciąża członka zarządu – pozwaną (art. 6kc).

W toku procesu pozwana nie wykazała żadnej z w/w przesłanek zwolnienia z odpowiedzialności wobec powoda. Zgonie z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003r. prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. nr 60 poz. 535 z późn. zm., dalej: puin) dłużnika uważa się za niewypłacalnego, jeżeli nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań. Wykazanie faktu, że na koniec 2013r. Spółka odnotowała zysk (vide sprawozdanie finansowe) nie wystarcza do zwolnienia się pozwanej z odpowiedzialności, bo niezapłacone powodowi należności pochodzą z czasu od końca kwietnia do 9 czerwca 2014r. Zgodnie z art. 21 ust.1 puin dłużnik jest zobowiązany zgłosić w sądzie wniosek o ogłoszenie upadłości nie później niż w terminie 2 tygodni od dnia , w którym wystąpił podstawa do ogłoszenia upadłości. Już sprawozdanie finansowe na koniec 2013r. potwierdza istnienie zaległości wobec ZUS. W sprawie nie ma żadnego materiału dowodowego, który potwierdzałby brak przesłanek do ogłoszenia upadłości w dacie, kiedy Spółka zaciągała zobowiązania sporne zobowiązania i żadnego z nich nie zapłaciła. Niewątpliwie nie są wystarczające w tym zakresie zeznania pozwanej, która dodać należy wcale kategorycznie nie twierdziła, że powód był jedynym niezaspokojonym wierzycielem Spółki. Pozwana zeznała, że Spółka płaciła należności ale z poślizgiem, a niezapłacone wierzytelności powoda przeczą temu wystarczająco. W zeznaniach pozwana twierdziła o trudnościach, które nakazywały pracować jej nad rentownością sklepów. Świadek A. C. zaś zeznała, że sklepy wykazywały stratę. To wystarcza do uznania za niewykazaną w toku procesu przez pozwaną, że spółka w czasie pełnienia przez nią funkcji prezesa zarządu nie znajdowała się w stanie kwalifikującym do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Nie zwalnia pozwanej z odpowiedzialności podnoszona także okoliczność, że w I półroczu 2014r. nie była informowana o stanie majątku spółki, nie miała wpływu na wprowadzony przez współnika większościowego model zarządzania i wręcz była mobingowana w pracy. Twierdzenia te nie zostały w żaden sposób wykazane, ale nawet gdyby były to generalnie nie powodują zwolnienia z odpowiedzialności członka zarządu. Podkreślić należy, że pozwana była jedynym członkiem zarządu i tylko ona, a nie współnik większościowy, władna była do podjęcia decyzji czy istnieją przesłanki do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Braku bieżącego dostępu do księgowości spółki, jeżeli taki miał miejsce, nie spotkał się ze strony pozwanej z żadną reakcją, skoro nie kierowała ona do firmy księgowej żadnych pism w tej sprawie. Świadczy to jednocześnie o możliwości przypisania pozwanej zawinięcia chociażby w najlżejszej postaci winy nieumyślnej, co wystarcza do przypisania odpowiedzialności z art. 299 ksh.

Niezasadnie pozwana próbuje obciążyć powoda odpowiedzialnością za powstanie zadłużenia Spółki w spornym rozmiarze wobec niezachowania dostatecznej ostrożności i dostarczanie towaru mimo braku płatności, a także zbyt późne podjęcie działań w kierunku wyegzekwowania należności od Spółki. Wierzytelności powoda powstały w bardzo krótkim okresie czasu (niewiele ponad miesiąc), tytuł wykonawczy uzyskał w niespełna 5 miesięcy, wniosek egzekucyjny złożył w 7 miesięcy, a bezskuteczność egzekucji została potwierdzona umorzeniem egzekucji w 9 miesięcy. Zestawienie tych dat potwierdza staranne działanie powoda w kierunku odzyskania zadłużenia, wskazujące na należyte dbanie o własne interesy.

Nie można także zgodzić się z pozwaną, że w tym stanie faktycznym znajduje zastosowanie instytucja regulowana w art. 362 kc - przyczynienie się przez powoda do powstania szkody. Art. 299 ksh w sposób samodzielny i wyczerpujący reguluje odpowiedzialność członków zarządu za zobowiązania zarówno pod względem podmiotowym jak i przedmiotowym, stąd ze względu na treść art. 2 ksh nie jest możliwe odpowiednie stosowanie art. 362 kc (Kodeks Spółek Handlowych. Komentarz pod. red. J. Strzępka, wyd. C.H.Beck wyd. 6 2013 – Legalis).

Reasumując w ocenie Sądu Okręgowego powództwo w zakresie należności głównej zostało przez powoda wykazane w całości, a pozwana nie udowodniła żadnej z przesłanek zwalniających (art. 299 ksh). Odnośnie odsetek zaś Sąd uznał, że roszczenie z art. 299 ksh jest bezterminowe, stąd do jego wymagalności konieczne jest wezwanie do zapłaty (art. 455 kc). Powód nie wykazał, aby wzywał pozwaną do zapłaty przed procesem. Dlatego odsetki od należności głównej zasądzono po upływie 14 dni od doręczenia pozwanej odpisu pozwu, co nastąpiło w dacie 29 stycznia 2015r. (art 481 kc w zw. z art. 455 kc). Skutkowało to zasądzeniem odsetek od dnia 13 lutego 2015r. do dnia zapłaty (pkt I) i oddaleniem powództwa w pozostałym zakresie (pkt II).

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu znajduje uzasadnienie w art. 98 § 1 kpc, a zasądzona kwota to opłata sądowa od pozwu i koszty zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.